

LEONARD COHEN & Populaarit Probleemit

TEKSTI: SEPPÖ LAHTINEN ★ KUVAT: EIJA ARJATSALO

Leonard Cohen ennakkoesitteli 13. studioalbumiaan *Popular Problems* Lontoon Mayfairissa Kanadan suurlähetystössä 16.9.2014 eri puolilta maailmaa saapuneille median edustajille. **Sammakon Sanomat**kin oli kärpäsenä paikalla.

Odotukset ovat korkealla. Joitain päiviä aiemmin Kanadan konsulaatissa Los Angelesin vastaavassa tilaisuudessa Cohen on laukonut vanhoja viisauksiaan kuten: "Jos tietäisin mistä hyvät laulut tulevat, niin kävisin siellä useammin", sekä uusia: "Lauluntekijänä oleminen on kuin nunnana olemista. Naimisissaoloa mysteerin kanssa. Se ei ole erityisen antelias mysteeri, monilla lienee samanlainen kokemus avioliitosta ylipäätään."

Tilaisuuden avauksen jälkeen identtisesti levykansipotrettinsa vaatetuksen kanssa mustaan pukuun pukeutunut Leonard Cohen toteaa kuulijoilleen: "Poistun nyt huoneesta siksi aikaa kun levy soi, niin voitte virnistellä ja järkyttyä rauhassa."

Musiikki on jalostunutta kuten jo edellisellä yhdessä Patrick Leonardin kanssa työstetyllä, ylistetyllä *Old Ideas* -albumilla. *Popular Problems*illa Cohenin ääni on entisestään möreytynyt. Äänestä tulee mieleen Tom Waits ja lopunaikojen Johnny Cash. Joissain biiseissä on Nick Cave & the Bad Seeds -tyyppistä jylhyyttä ja teksteissä bukowskimaista suoruutta. Liekö Cohen lukenut Bukowskin lyriikkaa ja kuunnellut oppipoikansa musiikkia. (Caven bändin ekan LP:n aloitusbiisi 30 vuotta sitten oli Cohen-cover "Avalanche".) Bukowskista Cohen on sanonut: "Hän pani kaikki polvilleen, jopa enkelit." Caven ja Waitsin levyjen tuotantoihin verrattuna Cohenin tuotanto on klinimpää, koneellisempää ja herrasmiesmäisempää. Levy jaksaa silti yllättää mm. kantrirallatuksella (Cohenille Nashville on aina ollut tärkeä) ja piristävällä arabiankielisellä seireenisoololla. Veteraani on iskussa. Levy on vakuuttavaa tavaraa.

Cohen palaa kateederille. *Q*-lehden Paul Stokesista Cohen näyttää voimistuneen ja vahvistuneen verrattuna hauraaseen fedorapäpatriarkkaan, joka jätti "mestaaajansa" kuuntelemaan levyä. Olisiko Cohen tehnyt lavan takana punnerruksia samaan tyyliin kuin Bruce Springsteen ennen 80-luvun keikkojaan. Tuskin. Stokes lienee vain niin vaikuttunut kuulemastaan levystä että näkee patriarkan hohtavan verevässä aurassa.

"Minusta levystä on epätoivoa, mutta tällainen kuvailu kuuluu tietysti asiaan kun levy on jo valmis. Silloin kun sitä tehdään niin kaavitaan syvyyksiä jotta taideteos saadaan kasaan." Cohen naurattaa kuulijoitaan todetessaan kykenevänsä kaikesta huolimatta jollain lailla säännölliseen elämään ja että hänellä

on jo seuraava levy pitkällä Patrick Leonardin kanssa ja että sen nimi saattaa olla *Unpopular Solutions*. "Tunnen kiitollisuutta kun saan jotain valmiiksi täällä murheen alhossa. Olen onnellinen loppuun saatetusta työstä."

BBC:n toimittaja kysyy onko *Popular Problems* poliittinen. Sanoituksissa puhutaan armeijoista ja sodista. "Se heijastelee maailmaa jossa elämme, mutta poliittisuus ei ole tarkoituksellista. Kulloinenkin atmosfääri vaikuttaa levyyn. Olen yrittänyt saavuttaa riippumattoman poliittisen aseman", Cohen lyttää politiikka-aiheen alkuunsa.

Tarvitaan kysymyksiä muilta alueilta. Lontoon *Old Ideas* -albumin ennakkokuuntelussa tammikuussa 2012 haastattelijana toiminut Jarvis Cocker ihmetteli Cohenin madaltunutta ääntä: "Voiko madaltuminen vielä jatkua?" Ja Leonard vastasi: "Niin kävi kun lopetin tupakoinnin. Luulin että tupakoinnin lopettaminen tuhoaisi vakuuttavuuteni, että ääneni nousisi sopraanoksi." Niinpä nyt kysytään tupakoinnista ikään kuin Cockerin 2012-session jatkona. Cohenhan on sanonut aloittavansa uudelleen kahdeksankymmppisenä. Alkaako hän tuprutella? "Kyllä! Onko jollakulla savuketta? Nykyään ei saa polttaa enää oikein missään. Poltin viitisenkymmentä vuotta, ja lopetin 10 tai 15 vuotta sitten, mutta pidän tupakoinnista ja ajattelen sitä paljon. Ajattelen sitä nytkin!"

Kysytään Kanadasta ja Cohen toteaa kanadalaisien suhtautuvan Yhdysvaltoihin samalla tavalla varovaisesti "kuin naiset katsovat miehiä". Cohen sanoo kanadalaisuuden olevan "tärkeä elementti" elämässään.

Norjalainen toimittaja kysyy miksi ennen viimeaikaista mega-suosiota Cohenin levyt nousivat listaykkösiksi vain Norjassa ja Puolassa. Cohen vastaa hyväntuulisesti: "Olen miettinyt tuota. Asuin pitkään norjalaisnaisen kanssa. Asuin Oslossa jonkin aikaa ja esi-isäni lähti 1860-luvulla Puolasta Kanadaan. Ehkä nämä vaikuttavat."

Sitten kysytään Cohenin mielipiteitä kirjallisuudesta. Cohen vastaa haluavansa pitää nuo jutut omana tietonaan. Sitten palataan uuteen albumiin. Israelilainen lehtimies on sitä mieltä että Cohen ei ole ihan rehellinen puhuessaan levyn epätoivoisuudesta. Hänen mielestään levyllä on optimistisetkin hetkensä. Ja Cohen tunnustaa: "Olen kaappioptimisti."

Moni haluaa tietää onko Cohen lähdössä kiertueelle? Edelliset kaksi rundiahan olivat erinomaisen onnistuneita. Cohenin

kommenteista voi päätellä että kiertue on mahdollinen: "Minusta on mukava olla tien päällä. Se on helpompaa kuin siviilielämä. Tunnen olevani kuin moottoripyöräjengissä! En osaa mitään muuta niin hyvin kuin keikkailun ja astioidenpesun."

Espanjalaistoimittaja kysyy miten Cohen aikoo juhlia 80-vuotissynttäreitään, ja tunteeo sankari olonsa jonkinlaiseksi instituutioksi, Cohen heittää vastauksiksi: "Saatan polttaa röökin. Toisinaan tunnen olevani instituutio, lähinnä mielisairaala."

Juuttireportteri kysyy mitä Cohen tarkoittaa *Old Ideas*in "Going Home" -avausraidan "häviämisen kanssa elämisen käsikirjalla" ja millainen käsikirjan sisältö olisi? Ja Cohen vastaa: "Toivon totisesti että keksisin tuota sisältöä, koska jokainen meistä joutuu elämään tappioiden ja pettymysten ja hämmennyksen kanssa. Pimeyden voimat muokkaavat elämäämme. Käsittäkseni "Häviämisen käsikirja" on ennen kaikkea sen tiedostamista että kaikki kärsivät, että kaikki ovat mukana valtavassa taistelussa itsekunnioituksesta, tarkoituksellisuudesta, merkittävyydestä. Ensiaskel olisi tiedostaa että oma taistelu on samaa taistelua jota jokainen muukin käy, ja että kärsimys on samaa kuin muilla. Se on vastuullisen elämän perusta. Muutoin elämä on jatkuvaa raakalaismaista taistelua, jatkuvaa sotaa. Poliittista, sosiaalista tai henkistä ratkaisua ei löydy ellemmekäsitä että kaikki kärsivät. Yhteisen kärsimyksen tajuaminen on ymmärryksen alku ja juuri."

Lopuksi eräs (luultavimmin) katalaanitoimittaja siirtyy päivänpolitiikkaan ja kysyy Cohenin näkemystä Skotlannin itsenäistymisäänestyksestä ja sen vaikutuksesta Katalonian tilanteeseen. Cohen vastaa asiallisesti: "En tunne tarvetta ottaa kantaa. Oletan että kaikki toimivat kuten parhaiten taitavat, kummallakin puolella."

Leonard Cohen Files niille joita historia huvittaa

TEKSTI: JARKKO ARJATSALO & SEPPÖ LAHTINEN ★ KUVAT: I'M YOUR MAN -ELÄMÄKERRAN KUVITUSTA

1. 80-vuotias Leonard Norman Cohen syntyi Montrealissa 21.9.1934, nelisen kuukautta ennen Elvistä ja noin kuukausi sen jälkeen kun Hitler nimesi itsensä Führeriksi. Leonardista povattiin arvostettujen isoisensä veroista rabbia.

2. Cohen ei ole ollut naimisissa. "Pelkäsin liikaa." Hänellä on kaksi lasta Suzanne Elrodin kanssa. Poika Adam (muusikko), ja tytär Lorca (antiikkikauppias), joka sai nimensä isän suosikkirunoilijan mukaan.

3. Cohenin vaatetusalalla työskennellyt isänsä kuoli kun hän oli 9-vuotias. Leonard katki ensimmäisen kirjoituksensa isänsä solmukkeeseen ja hautasi sen lumeen.

4. Cohen perusti 17-vuotiaana kantribändin Buckskin Boys.

5. Hänen ystävänsä parikymmppisenä yliopisto-opiskelijana olivat toisia runoilijoita: "Joka kerta kun tapasimme, tunsimme että tapaamisemme oli merkkipaalu ajattelun historiassa."

6. Cohen oli 22 kun hänen ensimmäinen runokirjansa *Let Us Compare Mythologies (Vertailkaamme mytologioita)* julkaistiin. 25-vuotiaana hän sai kirjailijana 2000 dollarin matka-apurahan Eurooppaan. Hän piti Hydran saaresta Kreikassa ja osti sieltä talon 1500 dollarilla vuonna 1960. Talossa ei ollut sähköä, eikä vesijohtoa. Hän eli ("kirjoitti, ui ja purjehti") siellä 1 000 dollarilla vuodessa. Välillä oli pakko käydä töissä Kanadassa.

7. Hänen toinen romaaninsa, kolmiodraama *Beautiful Losers (Kauniit häviäjät)*, sai eräältä kriitikolta arvion: "Kanadan historian inhottavin kirja."

8. Arvostettu runoilija ja kirjailija Cohen oli 32-vuotias tullessaan päätelmään että lauluntekijänä tienaisi paremmin. Hän tarjotessaan laulujaan New Yorkissa agentit olivat tylyjä: "Etkö sinä kuule ole jo liian vanha näihin kuvioihin?"

9. Cohenin tavaramerkkilaulu ennen "Hallelujah"-biisiä oli ensimmäisen *Songs of Leonard Cohen* -LP:n avaava "Suzanne". Hän sanoi biisin olevan "journalismia", koska siinä oli detaljeja elämästä Montrealissa. Suzanne oli ystävä, kaverin vaimo ja tanssija Suzanne Verdal, ja biisi kertoi heidän kohtaamisestaan jokirannassa. Vuosikymmeniä myöhemmin Cohenilla oli vaikeuksia saada lauluun oikeanlaista tunnetta: "Huomasin että pääsin isolla määrällä punaviiniä filikseen."

10. Hän on koettanut pärjätä masennustensa kanssa koko elämänsä. "Olen kokeillut kaikenlaisia huumeita: huvittelukamaa, koukuttavaa ja lääkitsevää. Suosittelisin innokkaasti mitä tahansa jos se olisi auttanut."

11. Vuonna 1968 Cohen muutti vaimonsa Suzannen (eri Suzanne kuin laulussa) ja pienten lastensa kanssa Nashvillen tekemään toista levyään. Columbia levymoguli John Hammond on todennut: "Nashville ällistyi hänestä, siellä ei oltu nähty ketään hänenlaistaan, eikä tulla koskaan enää näkemäänkään."

12. Vuonna 1970 Cohen veti ikimuistaisen keikan Englannin Isle of Wight -festareilla 600 000 ihmisen edessä. Samoilla festareilla esiintyivät myös mm The Who ja Jimi Hendrix.

13. Cohen oli ensimmäisten levyjensä jälkeen suosittu Ranskassa ja presidentti Georges Pompidou otti kuulemma lomil-

leen mukaan Cohenin vinyylit. Tuolloin todettiin myös että jos ranskalaisnainen omisti yhden LP:n, niin se todennäköisesti oli Leonard Cohenin levy.

14. Vuoden 1974 *New Skin for the Old Ceremony* -levyn ”Chelsea Hotel No 2” -biisillä lauletaan Janis Joplinin Cohenille suorittamasta suihinotosta. New Yorkin taiderockpiireissä Cohenin tuttuihin kuuluivat myös Andy Warhol, Lou Reed, Jimi Hendrix, Bob Dylan ja Nico, jolta Cohen ei saanut oraaliseksiä, eikä seksiä lainkaan. Cohen on todennut ettei ”puhu rakastajistaan tai räätäleistään”, mutta Joplinin kohdalla hän teki poikkeuksen.

15. Cohenin 70-luku oli henkisesti sekava, mutta taiteellisesti tuottelias sekä levyjen että kirjojen muodossa. *Death of a Ladies' Man* -LP:n (1977) tuotti kuuluisa hourupää Phil Spector, joka uhkaili levytyksen yhteydessä Cohenia ja muitakin projektiin osallistuneita aseella. Tätä nykyä Spector istuu kakkua ammuttuaan elämäkumppaninsa.

16. Cohen on maininnut parhaaksi levykseen vuoden 1979 *Recent Songs* -LP:n. Sille hän levytti silloin hiljattain kuolleen Masha-äitinsä lopun aikojen kehoituksesta juurevaa ja luontevaa juutalaisävytteistä musiikkia. Levy myi huonosti, ja Cohen ajatteli jättää musiikkibisneksen. Ja niin hän paljolti tekikin viideksi vuodeksi.

17. Vuoden 1985 ”comeback-levyn” *Various Positions*in biisit Cohen sävelsi halvalla Casiosyntsalla. Hän soitti väenväkinen kyseistä soitinta levyllä. Columbia ei julkaissut levyä USA:ssa lainkaan. Levyllä on mm. hänen sittemmin megalomaaniseksi hitiksi noussut biisi ”Hallelujah”.

18. Vuoden 1988 *I'm Your Man* -levyn myötä Cohenin taiteeseen juurtui humoristisempi sävy, levyn kansikuvassa Cohen syö banaania. Cohenin levyt alkoivat myydä myös Yhdysvalloissa ja Kanadassa. ”Iän myötä en ole enää niin innokas ostamaan uusinta versiota todellisuudesta.”

19. Cohen aisti urheilun nousun jo vuonna 1988. ”60-luvulla musiikki oli kommunikoinnin tärkein muoto. Urheilu on ottanut sen paikan. Amerikan urheiluhahmot ovat viehättävämpiä ja kiinnostavampia, ja heidän elämänsä ovat vaarallisempia kuin rockhahmoilla. He ovat perinteisempiä sankareita.”

20. Nirvanan *In Utero* -levyn biisissä ”Pennyroyal Tea” kaipaillaan leonardcohentunpuoleiseen, jossa saa huokailta ikuisesti. Kappaleen piti ilmestyä sinkkuna huhtikuussa 1994. Mutta Cobain tappoi itsensä huhtikuun alussa ja levy jäi ilmestymättä, kunnes se julkaistiin Record Store Day -vinyylisinkkuna huhtikuussa 2014 ja se nousi USA:n sinkkulistan ykköseksi. Cohen valitteli buddhalaisuudesta kiinnostuneen Cobainin kuoleman jälkeen että hän olisi voinut ehkä auttaa tätä ongelmissaan: ”Aina on olemassa vaihtoehtoja.”

21. Koettuaan kirjailijuuden, folk- ja rocktähteyden, masennukset ja kirjavat suhteet, kaviaarit, viinit ja huumeet Cohen muutti 90-luvun puolivälissä Los Angelesin lähelle zenbuddhalaisluostarin kurinalaisuuteen. Hän nautti elämän säännöllisyydestä siellä viisi vuotta. Mutta ei etsinyt uutta uskontoa, vaan sanoi olevansa tyytyväinen juutalaisuuteensa.

22. Vuorelta ja luostarista takaisin musiikkibisnekseen laskeutunut Cohen totesi vuonna 2001: ”Kun Alberta Hunter esiintyi 82-vuotiaana, kauan sitten, matkustin New Yorkiin hänen keikalleen. Kun hän toivotti ”Jumalan siunausta”, niin todella tunsin itsensä siunatuksi. On upeaa kun parikymppinen puhuu rakkaudesta. Kuten Talmudissa sanotaan, kaikissa sukupolvissa on hyvää viiniä. Mutta minusta on hienoa kun iäkäs laulaja esiintyy rakkaudesta. Haluaisin olla sellainen itsekin.”

23. Cohenilla on aina ollut loistavat taustalaulajat. ”Ääneni kuulostaa paremmalta kun nainen laulaa kanssani. Osa kolkoudesta neutralisoituu.”

24. Hal Willner tuotti vuonna 2003 *Came So Far For Beauty* -tribuuttikiertueen. Mukana olivat mm. Nick Cave, Rufus ja Martha Wainwright, Antony ja Jarvis Cocker. Konserttia esitettiin ympäri maailmaa vuoteen 2007 saakka, jolloin Leonard Cohen kertoi Willnerille lähtevänsä itse kiertueelle seuraavana keväänä: tribuuttia ei enää tarvittaisi. Lian Lunson teki tuotannosta dokumentti- ja konserttielokuvan *I'm Your Man*.

25. Philips Glass sävelsi vuonna 2007 Leonard Cohenin vuosikausia työstämän *Book of Longing* (*Kaipauksen kirjan*) runoihin samannimisen klassissävytteisen musiikkiteoksen, jota hän kiersi orkesterin ja solistien kanssa esittämässä ympäri maailmaa ja levytettiin.

26. Paluuta konserttilavoille 15 vuoden tauon jälkeen vuonna 2008 vauhditti elinikäisten säästöjen menetys: hänen managerinsa ja entinen rakastajattarensa varasti Cohenin varat tämän ollessa zen-munkkina luostarissa Mount Baldyn vuorella. Jälkikäteen Cohen on ollut tyytyväinen päätöksensä. Konserteissa hän saattoi itse nähdä, kuinka laaja kuulijakunta hänellä oli.

27. Cohenin maailmankiertue 2008–2010 ja 2012–2013 käsitti lähes viisisataa konserttia Pohjois-Amerikassa, Euroopassa ja Oseaniassa. Lippuja myytiin neljä miljoonaa. Konsertti väliaikoinen kesti yleensä kolme ja puoli tuntia ja tarjosi kuultavaksi kolmisenkymmentä biisiä artistin koko uran varrelta. Ennen illan konserttia Cohen lauloi sound checkissä tunnin tai puolitoista, joten konserttipäivän urakka nousi neljään-viiteen tuntiin.

28. Cohenin 80-vuotissyntymäpäivää juhlistamaan ilmestynyt studioalbumi *Popular Problems* valmistui ennätysnopeasti, vain puolessa vuodessa. Intensiivinen työ tuottaja Patrick Leonardin kanssa alkoi viime joulun alla 2013 heti maailmankiertueen päättymistä seuraavana päivänä. Lauluista kahta oli kehitetty jo kiertueen aikana. Tätäkin useamman lyriikka oli kypsytynyt vuosien varrella.

29. Cohenin pitkäaikainen ystävä ja hengellinen opettaja, rinzai-zen munkki Kyozan Joshu Sasaki Roshi kuoli kesällä 2014 107-vuotiaana. Syyskuussa kuoli Cohenin isoisisko Esther.

30. Cohen asuu Los Angelesissa. Hänellä on talo edelleen myös Montrealissa. Talo Hydran saarella Kreikassa kuuluu nyttemmin Cohenin lapsille Lorcalle ja Adamille. Näiden lapset Viva ja Cassius ovat tärkeitä isoisälle.

Leonard ja rakas isoisisko Esther, Belmont Avenue, Westmount. Leonard Cohenin yksityiskokoelma.

31. Leonard Cohenin lauluista on levytetty noin 3000 virallista cover-versiota. Viime vuosina ”Hallelujah” on ottanut ykkös-tilan; siihen saakka yleisimmin levytetty laulu oli ”Suzanne”.

32. Suomessa Cohenin tuotantoa on esitetty useissa teattereissa. Viime vuosien tunnetuimmat esitykset ovat olleet Hämeenlinnan Teatterin *Tänä Iltana Kaikki Hyvin* ja Ryhmäteatterin Juha Kukkosen *Minä ja Leonard Cohen*, jotka molemmat palasivat ohjelmistoon useampana vuonna.

33. Suomessa Cohen on esiintynyt seitsemän kertaa – Kulttuuritalossa kaksi kertaa vuonna 1985, Jäähallissa vuosina 1988 ja 1993, Hartwall-Arenalla 2008 ja 2010 ja viimeksi Sonera-stadionilla 2012.

34. Leonard Cohen ymmärsi internetin kasvavan merkityksen jo varhain. Hän löysi zen-luostarissa asuessaan suomalaisen Jarkko Arjatsalon www.leonardcohenfiles.com -sivut vuonna 1997 ja ryhtyi avustamaan niitä julkaisemattomilla runoilla, piirroksilla ja käsikirjoitusten kopioilla. Tästä kehittyi edelleen jatkuva läheinen yhteistyö. Nettiyhteisö järjestää kahden vuoden välein Leonard Cohen Eventin jossakin päin maailmaa, ja välivuosina kokoonnutaan Hydran saarelle.

35. Cohenin 80. syntymäpäivän merkeissä Leonard Cohen Forumin jäsenet juhlistivat syntymäpäivää teettämällä Hydran saarelle kivipaasista sommitellut penkit, joilta voi ihailla aurin-gonlaskua Välimereen.

36. Cohenin suunnitelmat tupakoinnin uudelleen aloittamisesta 80-vuotiaana raukesivat. Sähköpostissaan 26.9.2014 hän sanoo: ”Otin tässä joku ilta sitten henkosen. Ei tuntunut hyvälle. Jospa kokeilen uudelleen jahka 90 tulee täyteen”.

UUDET BUKOWSKI-T-PAIDAT SAAPUNEET!

OSTA OMASI 20,00 HINTAAN!

BUKOWSKI

Osta omasi Sammakon kirjakaupalta Turusta, tai nettikaupasta www.sammakko.com
Harmaa Fruit of the Loom Classic Valueweight

”SOME PEOPLE NEVER GO CRAZY. WHAT TRULY HORRIBLE LIVES THEY MUST LEAD.” – CHARLES BUKOWSKI